

Økonomi og arbeid for alle

Innlegg på konferansen

«På vei mot voksenlivet – med vekt på helsefremmede tiltak»

Ungdom og muligheter i arbeidslivet

Hvordan kan ekstra vta-midler gi flere muligheter?

Hva kommer vi inn på i dag?

- **NAV sitt oppdrag**
- **Inntektssikring**
- **Hva er arbeid?**
 - NAV sine virkemidler for å øke overgang til arbeid
- **Økte midler til varig tilrettelagt arbeid – hvordan tenke da?**
 - Ønsket om å sikre bedre overganger fra videregående opplæring til arbeidslivet
- **Varig tilrettelagt arbeid – vta**
 - Trenger dette være varig?

Visjon: *Vi gir mennesker muligheter*

Visjonen reflekterer tre fundamentale samfunnsmessige funksjoner som etaten skal sikre:

- Mulighet for arbeid for flest mulig.
- Mulighet for meningsfull aktivitet for mennesker med spesielle behov.
- Mulighet for inntektssikring i henhold til rettigheter etablert i lovgivningen.

Inntektssikring

Staten har ordninger for kompensasjon for inntektsbortfall ved sykdom og arbeidsledighet:

- Dagpenger
- Sykepenger
- Arbeidsavklaringspenger
- Tiltakspenger
- Uføretrygd

Jobbe ved siden av uføretrygd?

Varig nedsatt arbeidsevne?

Uføretrygd skal sikre inntekt til livsopphold for personer som har fått inntektsevnen eller arbeidsevnen varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte.

Uføretrygd er en varig uføreytelse som kan gis når det ikke er utsikt til bedring av inntektsevnen.

MEN:

Du kan jobbe så mye du har mulighet til. Det lønner seg å jobbe fordi uføretrygd og inntekt er høyere enn uføretrygd alene.

<https://www.nav.no/no/Person/Pensjon/Relatert+informasjon/jobbe-ved-siden-av-uf%C3%B8retrygd>

Hva er arbeid?

Sosialt nyttig og verdiskapende aktivitet knyttet til produksjon av varer og/eller tjenester.

Adskilt fra den ansattes hjem.

Forpliktelser, gitte oppgaver, ansvar – og rettigheter.

Arena for kompetanseheving/utvikling og selvrealisering

Forventninger

Klarer vi å leve opp til kravene?

Inntjening

.

På vei mot en ressurs i arbeidslivet

- 1 Hvor mye behov for bistand fra NAV?**
 - Behovsvurdering. Arbeidsevnevurdering? (Ressurser, utfordringer, muligheter)
- 2 Avklare mål gjennom arbeidsrettet veiledning**

Bevisstgjøring/karriereveiledning – hva er viktig for deg?

 - NAV-veileder/NAV Arbeidsrådgivning/tiltak f.eks Avklaring
- 3 Aktivitetsplan - veien frem mot målet?**
 - inkluderer ulike arbeidsrettede NAV-tiltak, egen innsats og andres bidrag
- 4 Opprette kontakt med bedrift – rett arbeidsarena/miljø/oppgaver**
 - Vurdere behov for tiltak og/eller annen bistand for å få innpass
- 5 Oppfølging av deg og bedrift**
 - NAV-veileder/Jobbspesialist/tiltaksleverandør
 - NAV ALS v/arbeidsgiverlos som kan støtte bedrift
 - NAV Hjelpemiddelsentral som kan bidra med tilrettelegging/hjelpemidler
 - Mentor hos bedrift

Arbeidsrettede virkemidler

NAV har en rekke tiltak og virkemidler som kan forebygge og redusere arbeidsledighet og styrke mulighetene for de som ønsker å komme inn på arbeidsmarkedet.

- Hjelpemidler finansiert gjennom Folketrygden, kan være rettighet uavhengig av annen bistand fra NAV. Men for noen hjelpemidler er det forskjell på om man har uføretrygd eller ikke.
- Arbeidsrettede tiltak er rammestyrte:
 - Budsjettavhengig, og dermed IKKE EN RETTIGHET.
- Tildeling av tiltak er basert på individuelle vurderinger av behovet for bistand til å komme i jobb – og av tiltaksøkonomien i NAV-kontoret.

Tiltakene skal bidra til å:

- styrke kompetansen og evnen til arbeid
- øke muligheten for vanlig arbeid
- skaffe til veie kvalifisert arbeidskraft
- forebygge og dempe skadevirkningene av arbeidsledighet
- hindre at arbeidstakere faller ut av arbeidslivet

Arbeidsrettede tiltak

- Avklaring
- Oppfølging
- Mentor
- Arbeidstrening
- Arbeidsforberedende trening (AFT)
- Lønnstilskudd
- Kvalifisering (AMO, utdanning)
- Varig tilrettelagt arbeid (skjermet bedrift eller ordinær bedrift)
- Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Sammen kan vi se flere muligheter.....

- **NAV-kontoret** har mange veiledere som er i kontakt med virksomheter av ulik karakter, der det kan være rekrutteringsmuligheter
- NAV kan gjennom veileder, coach eller tiltaksleverandør tilby ekstra oppfølging av virksomhet eller arbeidssøker i overgang til arbeid
- **NAV Arbeidslivssenteret** (ALS) kjenner bedrifter som har jobbet godt med inkluderings –og rekrutteringspolitikken. De kan bidra med informasjon/kurs til arbeidsgivere om inkluderende rekruttering/arbeids og psykisk helse mm.
- **NAV Rådgivningstjeneste** kan gjennom tester og samtaler hjelpe arbeidssøkeren å oppdage potensialet i seg selv og gi anbefalinger til veileders videre arbeidsrettede samarbeid med arbeidssøker.
- **NAV Hjelpemiddelsentral** (HMS) kan veilede/rådgi/tilrettelegge om det er behov for hjelpemidler eller tilrettelegging i hjemmesituasjon eller arbeidssituasjon for å øke arbeidsmulighetene.

....og øke muligheter for overgang til arbeid

Arbeid og inntjening

- Ordinært lønnet arbeid der arbeidsgiver betaler full lønn uten støtte fra NAV.
- Ordinært lønnet arbeid der en andel er finansiert av *midlertidig* lønnstilskudd fra NAV til bedrift.
- Ordinært lønnet arbeid der en andel er finansiert av *tidsubegrenset* lønnstilskudd fra NAV til bedrift.
- Arbeid i ordinær bedrift med gradert uføretrygd og gradert lønn
- *Arbeid i ordinær bedrift med uføretrygd og bonuslønn? I disse tilfellene er NAV ikke bidragsyter på bonusen.*
- Varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift. (VTAO)
- Varig tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift med bonuslønn. (VTA) 50%

Det blir aldri nok tiltaksplasser til VTA og VTAO – vi må tenke annerledes for å utnytte potensiale godt nok. F.eks ansettelse i graderte stillinger for de som klarer dette.

Hva som er riktig for den enkelte er en avveining av arbeidsevne/produktivitet og behov for oppfølging for å få jobben gjort. Så kommer markedssituasjonen i tillegg.

- *Aktivitet i dagsenter kan være tett opp mot arbeid som utføres i skjermet virksomhet. Kan gi utvikling som på sikt kvalifiserer for vta/vtao/gradert lønn.*

Varig tilrettelagt arbeid

- Personer med varig nedsatt arbeidsevne og behov for varig tilrettelagt bistand, kan ha nytte av «varig tilrettelagt arbeid» (VTA).
- NAV har tiltaksplasser i utførelsesbedrifter, men også mulighet til å yte økonomiske støtteordninger til ordinære virksomheter (varig tilrettelagt arbeid i ordinære virksomhet, VTAO).
- Dette er ikke en rettighet, men et arbeidsrettet tiltak og budsjettavhengig.

Økte midler til varig tilrettelagt arbeid – hvordan tenke da?

**Ekstra midler til varig tilrettelagt arbeid (VTA/VTAO)
Sammenslåing fra fire til to NAV-kontor i Trondheim
Sammenslåing fra to fylker til ett Trøndelag
Samme gamle ambisiøse visjon**

**Planer for bedre overganger &
bedre arbeidsmuligheter for flere**

2018 – nye muligheter & mye inspirasjon

- NTNU-rapport: Overgang skole arbeidsliv for elever med utviklingshemming
- Levekårskonferanse
 - Årshjul hos Dalgård skole – overganger til vgs
 - Beretninger fra Tiller vgs – vanskelige overganger til arbeid
- Møte med mange Brukerorganisasjoner der nettopp overganger ble satt på dagsorden.
- SOR-konferanse i Bergen, HELT MED
- **Møter mellom Fylkeskommunen, Trondheim kommune, NAV**
- **Innspillsmøte: Statsrådsbesøk (departemetsbesøk): utdanning, helse og arbeid. Målgruppen her ble satt på agendaen.**
- **Nye samarbeidsavtaler mellom NAV og Fylkeskommunen**

- Anja trenger oss, og vi trenger Anja

Anja Bredesen (22) har Downs, og nå har hun fått fast arbeid i Akrobaten barnehage på Stadsbygd.

Fra venstre, Anna Vermundstad, Anja Bredesen, Nils Klien, Vette Alte, Markus Vårum, Hege Berge og Sander Melhus i Akrobaten barnehage.

NYHETER

PUBLISERT:

20 MARS 2018 21:00

SET OPPDATER:

20 MARS 2018 21:02

NAV i Indre Fosen kommune har seks såkalte VTAO-arbeidsplasser, og én av dem har Anja Bredeesen fra Rissa fått. Det er styrer Hege Bergo i den private barnehagen glad for. VTAO står for varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift.

- En berikelse

- Anja er en berikelse for barnehagen, både for oss ansatte og for ungene. Hun har vært hos oss en tid, og nå er vi glade for at hun har fått fast arbeid. Hos oss har ungene en unik mulighet til å lære at vi mennesker er ulike. Ungene ser på henne som en voksen på linje med oss andre ansatte i barnehage. De går likeså gjerne til henne som til oss andre når det er noe de vil, sier Bergo.

Anja hjelper Nils Kilen med byggeklossene.

Veien videre?

- Vi er i gang.
 - Viktige møtepunkt
- Veien vil bli til ved at vi møtes
 - Markedssamarbeid?
 - Sikrere overganger
 - Kompetanse- og erfaringsutveksling
 - Lære og overføre mellom by og land og mellom gamle Nord og Sør.
- Årshjul?
- Nye avtaler mellom NAV og Fylkeskommunen

MÅLET: Bedre overganger – flere muligheter